

Fővárosi Ítéltábla
9.Pf.20.119/2017/4/II.

A Fővárosi Ítéltábla a Klinger Ügyvédi Iroda (**a felperesi képviselő címe.**, ügyintéző: dr. Klinger Dóra ügyvéd) által képviselt **felperes neve „f.a.” (felperes címe)** felperesnek - a dr. Bokrosi Juszta jogtanácsos által képviselt **alperes neve (alperes címe)** alperes ellen **közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése** iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2016. október 20. napján meghozott 36.P.20.616/2016/10. számú ítélete ellen a felperes 11. és 12. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán meghozta a következő

í t é l e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 400.000 (négy százezer) forint másodfokú perköltséget és külön felhívásra az államnak 1.615.900 (egymillió-hatszáz tizenötezer-kilencszáz) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 54.679.129 forintnak 2012. április 2-től 2015. április 16-ig felmerült kamata, azaz összesen 20.005.895 forint kamat mint kár és annak 2015. április 16. napjától a kifizetés napjáig járó, a polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 301/A. §-ában írt mértékű késedelmi kamata, továbbá 528.154 forint bírság után 2012. április 2-től 2015. április 16-ig felmerült 193.240 forint kamat mint kár és annak 2015. április 16-tól a kifizetés napjáig járó, a Ptk. 301/A. §-ában írt mértékű késedelmi kamata, vagyis mindösszesen 20.199.135 forint és annak 2015. április 16-tól a kifizetés napjáig járó késedelmi kamata megfizetésére. Másodlagosan kérte, hogy amennyiben az alperes tevékenysége nem minősülne közigazgatási tevékenységnek, úgy a bíróság kötelezze az alperest 20.199.135 forint és annak a Ptk. 301/A. §-a szerinti mértékű, az alperes részéről a felperes felé a visszafizetés napjától a kifizetés napjáig járó kamata megfizetésére a Ptk. 339. §-a alapján. Kérte az alperes perköltségben marasztalását is.

Keresetét azzal indokolta, hogy a távhőszolgáltatási támogatásról szóló 51/2011. (IX. 30.) NFM rendelet (a továbbiakban: támogatási rendelet) 9. §-a egyértelmű rendelkezéseket tartalmazott, az alperes magatartása tehát egyértelműen jogellenes, olyan kirívóan súlyos jogalkalmazási és jogértelmezési tévedést jelent, amely az alperes felróhatóságát megalapozza. A felperes kárát a késedelmi kamat összegében jelölte meg. Ennek bizonyítására indítványozta igazságügyi könyvszakértő kirendelését.

Az alperes a kereset elutasítását és a perrel felmerült költségei megállapítását kérte.

Azt nem vitatta, hogy közigazgatási hatósági jogkörben járt el a határozatok meghozatalakor,

eljárása azonban nem volt jogellenes. A megismételt eljárásban a bírósági iránymutatás szerint hozta meg határozatát, és kötelezte a rendszerirányítót, hogy utólagosan 2011. november hónapra fizesse meg a felperesnek a támogatási összeget. A bírósági határozat kamatról nem rendelkezett. Kifejtette, hogy nem egy kirívóan súlyos jogalkalmazási és jogértelmezési tévedésről van szó, hanem egy rosszul megfogalmazott jogszabályi rendelkezés értelmezéséről és alkalmazásáról. A felperes alaptalanul hivatkozik arra, hogy kimerítette valamennyi jogorvoslati lehetőségét, ugyanis a 804/2015. számú határozattal szemben előterjesztett keresetétől a felperes elállt. Vitatta a Ptk. 301/A. §-ára alapított kamatigényt, mivel az alperes nem gazdálkodó szervezet, és nincs a felperessel szerződéses jogviszonyban. Az alperes magatartása tehát nem volt jogellenes, és a támogatási rendelet 8. §-ának (5) bekezdése alapján a felperesnek kamat nem jár.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 800.000 forint perköltséget. Megállapította, hogy a felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt 1.211.900 forint kereseti illetéket a felperes köteles külön felhívásra megfizetni az államnak.

Ítéletének indokolásában kifejtette, hogy az alperes 217/2012. számú határozata meghozatalakor hatályos Ptk. 349. §-ának (1) bekezdése alapján kellett az igényt elbírálni. A rendeletnek a határozatban az alperes által alkalmazott 9. §-a (2) bekezdése az időbeli hatály szabályozási logikája tekintetében nem volt egyértelmű. Ezt támasztja alá a Kúria Kfv.III.37.506/2014/9. számú ítéletének indokolása is, mely kifejtette, hogy az értelmezéssel kapcsolatban elfogadható az alperes támogatási rendszerből kiinduló érvelése is. Így tehát az alperes terhére nem volt megállapítható a kárfelelősséget megalapozó, kirívóan súlyos jogalkalmazási tévedés.

Az indokolás szerint a 804/2015. számú határozattal kapcsolatban már az új Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: új Ptk.) 6:548. §-ának (1) bekezdését kellett alkalmazni. Mivel a határozat elleni keresete alapján indult perben a felperes keresetétől elállt, ezért a bíróság megállapította, hogy a felperes elmulasztotta a jogorvoslat igénybevételi kötelezettségét. Az okozott kárért való felelősség megállítására ezért nincs mód.

Az ítélet elleni fellebbezésében a felperes kérte, hogy a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú határozatot akként változtassa meg, hogy a felperes keresetének helyt adva kötelezze az alperest 54.679.129 forintnak 2012. április 2-től 2015. április 16-ig felmerült kamata, azaz 20.005.895 forint kár és annak 2015. április 16-tól a kifizetés napjáig járó, a Ptk. 301/A. §-ában írt mértékű késedelmi kamata, továbbá 528.154 forint bírság után 2012. április 2. napjától 2015. április 16. napjáig járó 193.2240 forint kamat mint kár és annak 2015. április 16-tól a kifizetés napjáig járó, a Ptk. 301/A. §-ában írt mértékű késedelmi kamata, vagyis mindösszesen 20.199.135 forint kár és annak 2015. április 16. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamata megfizetésére. Másodlagosan kérte, hogy az ítéltábla kötelezze az alperest 20.199.135 forint és annak a Ptk. 301/A. §-ában írt mértékű, a visszafizetés napjától a kifizetés napjáig járó kamatai megfizetésére a Ptk. 339. §-a alapján. Kérte az alperes másodfokú perköltségben történő marasztalását is azzal, hogy az őt képviselő ügyvédi iroda áfakörbe tartozik.

Fellebbezésének indokolásában kifejtette, hogy a Kúria Kfv.III.37.506/2014/9. számú határozatának indokolásában hangsúlyozta, hogy mind a támogatási rendelet, mind a távhőszolgáltatónak értékesített távhő árának, valamint a lakossági felhasználónak és a külön kezelt intézménynek nyújtott távhőszolgáltatás díjának megállapításáról szóló 50/2011. (IX. 30.) NFM rendelet (a továbbiakban: árrendelet) és a támogatási rendelet módosításáról szóló 66/2011. (XI. 30.) NFM rendelet (a továbbiakban: módosító rendelet) szövege a magyar nyelv szabályai és a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint teljesen egyértelmű. Ekként nem lehet szó a felróhatóság körén kívül eső tévedésről, hibáról. Az elsőfokú bíróság a Pp. 206. §-ában foglalt kötelezettségét megsértve tévesen értékelte a tényeket, és hibásan mérlegelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat. A

Kúria határozata azt is megállapította, hogy az alperes a támogatási rendelet 3. §-ának (1) bekezdését és 1. számú mellékletét, valamint a módosító rendelet 9-12. §-ait nem az Alaptörvény 28. cikkével összhangban alkalmazta. Lényegében a jogszabályszerkesztésről szóló 61/2009. (XII. 14.) IRM rendelet (a továbbiakban: IRM rendelet) 127. §-a és a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) 15. §-a mellőzésével, nem a hatályos jogszabályok szerint hozta meg a határozatát az alperes. Bár a Kúria elfogadhatónak mondta ki az alperes egy bizonyos szempontból kiinduló érvelését, ám ennek ellentmond maga a jogi szabályozás. A jogszabály nem értelmezhető többféleképpen, csak a felperes által is képviselt módon. Egyértelmű a jogszabály megsértése és annak téves értelmezése, ami olyan súlyos joghátrányt okozott a felperesnek, ami már közigazgatási kárfelelősséget eredményez.

Jelen perben tehát nem arról van szó, hogy az alperes határozatával mérlegelési jogkörben jogalkalmazási és jogértelmezési tévedést követett el. Azáltal, hogy az alperes a Fővárosi Törvényszék 2.Kf.650.245/2013/5. számú ítéletének rendelkező részét és indokolását figyelmen kívül hagyta, és annak ellentmondó érvelést alkalmazott, kirívóan súlyos jogértelmezést valósított meg, amely neki felróható. Kifejtette, hogy keresetében nem azt sérelmezte, hogy az alperes 804/2015. számú határozatában visszatérítési kötelezettséget írt elő, kamatról azonban nem rendelkezett. Kereseti kérelme szerint az alperes 217/2012. számú határozata volt a károkozó hatósági aktus. Amennyiben nem kerül sor a határozat meghozatalára, abban az esetben a felperes nem köteles az 52.815.397 forint visszatérítés és a büntető jellegű 528.000 forint megfizetésére. Ha a visszatéríteni rendelt tőke a felperesnél maradt volna, nem okozott volna bevételkiesést, anyagi hátrányt. Mivel 2015 tavaszán került sor az összeg visszautalására, kereseti kérelme a rögzített időszakra járó késedelmi kamatok összegére irányult. Az ügyben az új Ptk. hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény 54. §-ának helyes értelmezésével a Ptk. 349. §-a alkalmazandó, amely nem írta elő a közigazgatási határozat bíróság előtti megtámadásának szükségességét a kár érvényesíthetőségéhez. A PK. 43. számú állásfoglalás szerint a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata nem minősül rendes jogorvoslatnak, így tehát nincs jelentősége annak, hogy a megismételt eljárásban hozott alperesi határozat elleni keresetétől a felperes később elállt. A perben érvényesített kamat az idegen pénz használatának ellenértéke. A konzekvens bírói gyakorlat szerint a késedelmi kamat objektív, felróhatóságtól független szankció, amely a kimentés körülményeitől függetlenül megilleti a felperest. Az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése esetére a könyvszakértő kirendelésére irányuló bizonyítási indítványát fenntartotta.

Fellebbezési ellenkérelmében az alperes az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felperes perköltségben marasztalását kérte.

Előadta, hogy az elsőfokú bíróság a hatályos jogszabályoknak megfelelő, jogszerű ítéletet hozott, amikor a felperes keresetét elutasította. Kifejtette, hogy a támogatási rendelet 8. §-ának (5) bekezdése szerint az alperes hatásköre csak arra terjed ki, hogy kötelezze a rendszerirányítót, hogy az általa megállapított összeg erejéig kifizetést teljesítsen, ha az igényelt vagy kifizetett támogatás összege alacsonyabb, mint ami az igénylőt megillette volna. A jogalkotó akarata szerint, ha állami támogatást kell visszafizetni a rendszerirányító részére, akkor azt kamattal növelten kell, ha azonban a rendszerirányítónak kell utólagosan állami támogatást fizetnie, és az alperes ennek kifizetésére kötelezi, akkor az alperes nem jogosult a rendszerirányítót arra is kötelezni, hogy kamatot is fizessen. A felperes lényegében ezt a kamatot kéri kártérítésként az alperestől, holott a keresettől történt elállással a felperes lényegében elismerte, hogy az alperes jogszerűen nem kötelezhette kamat fizetésére a rendszerirányítót. A támogatási összeget a felperesnek a rendszerirányító részére kellett megfizetnie, így a megjelölt időszak alatt a támogatási összeg nem az alperesnél kamatozott, ezért közvetlen károkozásról nem lehet szó. Kifejtette, hogy a támogatási rendeletet a 102 távhőszolgáltató közül 12-en a felperessel azonos, 90-en pedig az alperessel egyező módon

értelmezték. Iránymutató az is, hogy a bírósági eljárás során első fokon az alperes 12 azonos határozatáról négy bíró döntött, melyből 3 elutasította a kereseteket, és egy adott helyt a keresetnek. A Kúria a másodfokú bíróság határozatát jóváhagyta, de kimondta, hogy elfogadhatónak értékeli az alperesnek a támogatási rendszerből kiinduló érvelését is. Az alperesnek döntése meghozatala során fokozott gondossággal kellett eljárnia, és ügyelnie kellett arra, hogy ne kerüljön sor támogatás jogosulatlan kifizetésére. Mindebből látszik, hogy az alperesnek nem volt kirívóan súlyos jogalkalmazási és jogértelmezési tévedése, hanem egy rosszul megfogalmazott jogszabályi rendelkezés értelmezéséről, alkalmazásáról folyt a vita. Azzal, hogy a Kúriai döntés következtében a felperes egy hónap esetében eltérhetett a korábbiakban alkalmazott rendszertől, extra nyereségre tett szert, mert az előző árrendelethez kapcsolódóan nem az azzal azonos időszakra irányadó, előző havi rendeletben, hanem a módosító rendeletben meghatározott új támogatási mértéket alkalmazhatta. Azaz 2011. november hónapban a módosítást megelőző áron vásárolta a távhőt, a támogatást pedig a decemberi árhoz meghatározott támogatási mértékben vehette igénybe. Ez a felperesnek összesen 54.679.129 forint állami támogatásból finanszírozott extra nyereséget jelentett. Hivatkozott arra, hogy hasonló tényállások mellett a Fővárosi Ítéltábla más tanácsai a keresetet elutasító elsőfokú ítéleteket helybenhagyták.

A fellebbezés alaptalan.

A másodfokú bíróság megállapította, hogy a felperes a keresetét teljes egészében elutasító ítélet ellen a keresetének történő teljes helytadás érdekében fellebbezett, így tehát az elsőfokú ítéletnek nem volt a Pp. 228. §-ának (4) bekezdése alapján fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése, ezért a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság bíróság ítéletét teljes terjedelemben bírálta felül. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítást a szükséges körben lefolytatta, a rendelkezésre álló bizonyítékokat okszerűen mérlegelte, a tényállást helyesen állapította meg, azt a másodfokú bíróság csak annyiban pontosítja, hogy a felperes nem 2014., hanem 2012. április 2-án teljesítette fizetési kötelezettségét. A másodfokú bíróság a megállapított tényállásból levont jogi következtetéssel is teljes egészében egyetértett annak indokaira is kiterjedően. A fellebbezésben foglaltakra tekintettel mindössze az alábbiakat emeli ki a másodfokú bíróság.

A felek között nem volt vitás az, hogy az alperes a felperest megillető támogatási összegekkel kapcsolatban államigazgatási jogkörben járt el. Bár a felperes keresetlevelében valóban sérelmezte az alperes 804/2015. számú határozatát is (keresetlevél I. pont második bekezdés), végleges nyilatkozatai (8. számú jegyzőkönyv 2. oldal első bekezdés, és 10/F/1. számú beadvány 2. pont harmadik bekezdés) és fellebbezése (10. oldal alulról második bekezdés) alapján is egyértelmű azonban, hogy ezen határozat jogszerűségét maga sem vitatta, mert előadása szerint kára abból származott, hogy az alperes 217/2012. számú döntésével törvénytelenül kötelezte őt az általa igényelt támogatás egy részének a rendszerelosztó részére történő visszafizetésére. A 2015. évi határozattal szembeni jogorvoslati jogosultság kimerítése ezért a perben irreleváns, így az elsőfokú bíróság ítélete indokolásának ezen részét a másodfokú bíróság mellőzi. A felperes kárigényének megalapozottsága körében tehát kizárólag az alperes 2012. évi határozatát kellett vizsgálni.

Tény, hogy az 52.815.397 forintnak az alperes utóbb tévesnek bizonyult határozata szerinti megfizetésével a felperes vagyonában - a megfizetés napján, azaz 2012. április 2-án - ekkora összegű csökkenés, azaz kár keletkezett. Ennek megtérítése a Ptk. 360. §-ának (1) bekezdése alapján nyomban esedékessé vált, és mivel a kártérítés a Ptk. 355. §-ának (2) bekezdése értelmében pénztartozásnak minősül, ezért megfizetése hiányában a Ptk. 301. §-a alapján az összeg mint tőke után késedelmi kamat halmozódott fel. A felperest ért fenti kárból és kamataiból az alperes 804/2015. számú határozata alapján egy rész megtérült, mert a rendszerelosztó 2015. április 16-án

visszautalta a tőkének megfelelő összeget. A felperes által visszakapott összeget azonban a Ptk. 293. §-a alapján elsősorban kamatra kellett elszámolni, ezért fennmaradt és a felperes által a perben követelt tartozás valójában nem kamattartozás, hanem - a visszafizetés időpontjáig felhalmozott késedelmi kamattal azonos összegű - tőketartozás. A perben vitás jogkérdés lényegében az volt, hogy ezért a kárért felelősséggel tartozik-e a Ptk. 349. §-a alapján az alperes.

Az alperes helyesen hivatkozott a perben arra, hogy a Ptk. 349. §-a szerinti kártérítési igény csak akkor lehet vele szemben megalapozott, hogy ha döntése kirívóan téves mérlegelés vagy helytelen jogértelmezés eredménye. Arra helyesen utalt a felperes a fellebbezésében, hogy az alperesnek a határozat meghozatala során mérlegelő tevékenységet nem kellett végeznie, hiszen a bizonyítékok mérlegelése a tényállás megállapítása során történik, a tényállás viszont az adott esetben nem volt és nem is lehetett vitás. Annyiban azonban téves a felperesi fellebbezés, hogy a határozat meghozatalakor az alperesnek jogértelmezést sem kellett végeznie.

Az alperesnek ugyanis a határozata meghozatalakor - és a támogatási igény előterjesztésekor a felperesnek is - azt kellett eldöntenie, hogy a 2011. novemberre járó támogatás összegét a támogatási rendelet 1. számú mellékletének 2011. december 1-je előtt vagy azt követően hatályos szövege szerint kell kiszámolni. Az e kérdésben történő döntés lényegében attól függ, hogy a támogatási rendelet 9. §-ának módosító rendelettel megállapított (2) bekezdésében foglalt átmeneti rendelkezés vonatkozik-e a támogatási rendelet 1. számú mellékletére is. E kérdés eldöntése a felperes hivatkozásával ellentétben minden kétséget kizáróan jogértelmezési tevékenység. Ezért az alperes felelőssége nem feltétlen, és csak akkor állapítható meg, ha az általa választott jogértelmezés kirívóan téves.

A Kúria jogerős döntése alapján egyértelműen megállapítható, hogy a vitatott rendelkezés tekintetében többféle logikus értelmezési lehetőség is felvetődik. Kétségtelen, hogy a Kúria döntése szerint ezek közül utóbb a felperes jogértelmezése bizonyult helyesnek, azonban a másodfokú bíróság álláspontja szerint nem állapítható meg az, hogy az alperes értelmezése súlyos tévedés eredménye lett volna.

Abból kell kiindulni, hogy az Alaptörvény 28. cikke rögzíti a jogértelmezés szabályait, amikor kimondja, hogy a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak. E rendelkezés direkt módon kétségtelenül a bíróságok jogértelmező tevékenységére vonatkozik, tekintettel azonban arra, hogy az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdés b) pontja értelmében a közigazgatási határozatok törvényességéről végső soron a bíróságok döntenek, ezért a szabályt valamennyi jogalany, illetőleg jogalkalmazást végző közigazgatási szerv jogértelmezési tevékenységére irányadónak kell tekinteni. Az alperesnek tehát a határozata meghozatalakor a jogszabályok nyelvtani és logikai értelmezése mellett arra is figyelemmel kellett lennie, hogy az így adódó jogkövetkezmény a józan észnek és a közjónak megfelel-e, és erkölcsös, gazdaságos célt szolgál-e. Azt is szem előtt kellett tartania, hogy határozatában közpénzekekről kellett döntenie.

Mindezek alapján az alperesnek jogértelmezése során azt kellett mérlegelnie, hogy amennyiben a támogatási rendelet 9. §-ának (2) bekezdését az IRM rendeletre és a Jat. rendelkezéseire is figyelemmel értelmezi, az arra következményre vezet, hogy a 2011. november tárgyhóra felperesnek a támogatási rendelet 1. számú melléklet alapján járó támogatási összegeket a 2011. decemberben hatályos, míg az általa az árrendelet alapján fizetendő díjak összegét a 2011. decembert megelőzően hatályos időállapot szerint kell megállapítania. Ezen értelmezés kapcsán - az Alaptörvény 28.

cikkében foglaltakra is figyelemmel - joggal támadt az alperesben kétség azzal kapcsolatban, hogy a jogalkotónak valóban az lehetett-e a szándéka, hogy az adott tárgyhóra járó támogatás és díj összegét különböző időben hatályos szabályok alapján határozza meg. Ezen túlmenően az alperes értelmezése, amely ugyan a felperes számára kétségtelenül kedvezőtlenebb döntést eredményezett, egyúttal közpénzek megóvásával járt, azaz államháztartási szempontból mindenképpen a közjót szolgálta.

A támogatási rendelet 9. §-ának (2) bekezdése tehát eltérő jogértelmezési módszerekkel különféleképpen értelmezhető, ezért az egyik - bár utóbb tévesnek bizonyult - lehetőség kiválasztása nem tekinthető olyan súlyos jogalkalmazói jogértelmezési tévedésnek, amely az alperes kártérítési felelősségét megalapozhatná. A fentiekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A fellebbezés eredménytelensége folytán a felperes a másodfokú eljárásban is pervesztes, ezért a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján perköltséget is köteles fizetni az alperes részére, melynek összegét a bíróság a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ának (2) bekezdés a) és b) pontja, valamint (5) bekezdése alapján határozta meg. A felperes a tárgyi illetékfeljegyzési jogos perben le nem rótt 1.615.900 forint fellebbezési illetéket is köteles külön felhívásra megfizetni az államnak az Itv. 74. §-ának (3) bekezdése és a költségmentességnek a bírósági eljárásban történő alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján.

, 2017. március 21.

. Hőbl Katalin s.k.
a tanács elnöke

. Örkényi László s.k.
előadó bíró

Egriné dr. Salamon Emma s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: